CÂTEVA ASPECTE ALE CREAŢIEI METAFORICE DIN ARGOUL ADOLESCENŢILOR DE AZI

MIHAELA OANĂ
Universitatea din Bucureşti

1. Preliminarii

În studiul de faţă propun o abordare a metaforelor specifice limbajului argotic al adolescenţilor de azi, incluzând şi termenii din limba comună care au conotaţii metaforice în argou. Am avut în vedere exemplele oferite de dicţionarele româneşti[1] şi, într-o foarte mică măsură, exemplele rezultate în urma aplicării de chestionare elevilor unei şcoli generale din cartierul bucureştean Rahova.

Majoritatea termenilor pe care îi considerăm ca aparţinând argoului adolescenţilor se regăsesc şi în limbajul altor categorii de vorbitori[2].

Clasificarea metaforelor argotice va fi făcută după un criteriu formal, după ,,semnificantul categorial" (Coşeriu *apud* Slave 1991: 29). Apartenenţa la o anumită parte de vorbire ne va permite să observăm în ce măsură un termen din limba comună este preluat în argou prin ,,deviere semantică", astfel căpătând conotaţii metaforice utilizate astfel în scop criptic, dar şi expresiv.

Iorgu Iordan pune în evidenţă caracteristica de *vorbire inovatoare* marcată profund de afectivitate[3].

2. Metafora în argou

2.1. *Aspecte generale*

Printre mecanismele şi procedeele de obţinere a termenilor argotici, metafora are un

[1] S-au avut în vedere următoarele dicţionare tipărite: DAEF, DALI, DALR şi on line: www. 123urban.ro şi www. dictionarurban.ro .

[2] Tony Anatrella propune termenul *adulescent* (Anatrella 2003: 40) sau *kidult* pentru adulţii care adoptă comportamente (inclusiv lingvistice) specifice adolescenţei. Făcând referire la contextul sociocultural al anilor '70 din Europa Occidentală, autorul vorbeşte chiar despre o *societate adolescentrică,* sintagmă ce ar putea descrie inclusiv societatea românească postdecembristă. ,,*Normele* adolescenţei au invadat viaţa socială: subiectivitatea este dominantă, emoţionalul substituie raţionalul, imaginarul devine mai important decât realul, se afirmă o viziune ludică şi mediatică a vieţii profesionale şi o intoleranţă în faţa frustrărilor inerente ale existenţei " (Anatrella 2003: 41).

[3] ,,O caracteristică a argoului este că se reînnoieşte mereu. Afectul, mai puternic şi mai frecvent decât la alte subiecte vorbitoare obişnuite, cere necontenit mijloace noi de expresie, care să satisfacă nevoile afective, mari şi permanente ale argotizanţilor" (Iordan 1975: 309).

BDD-V929 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:50:06 UTC)

rol deosebit de important.

Se poate afirma că toate modificările semantice pe care le suferă cuvintele în vorbirea afectivă sunt, în fond, metafore, aşadar imagini ale fanteziei noastre (Iordan 1975 : 314).

Metafora este definită ca o schimbare de sens ce are la bază o comparaţie prescurtată, chiar dacă din punct de vedere structural presupune existenţa a doi termeni diferiţi care se află într-o situaţie de opoziţie care se neutralizează, apărând astfel asociaţii şi raporturi noi între termenul propriu şi cel figurat (Slave1991: 9).

Procesul metaforic are la bază încălcarea raporturilor semantice şi sintagmatice de implicaţie, raporturi pe care E. Coşeriu le numeşte ,,solidarităţi lexicale" sau ,,solidarităţi semantice". Dacă însă în fonologie contextul în care apare neutralizarea poate fi definit precis, în cazul neutralizării metaforice nu se poate stabili exact contextul în care apare exprimarea figurată (Slave1991: 9).

Teoriile contemporane asupra metaforei, atrag însă atenţia asupra receptării acesteia nu atât ca ,,transfer lexical" sau ,, transfer semantic", ci mai degrabă ca ,,tranzacţie între contexte", care pune în joc o interacţiune sau o opoziţie verbală între două conţinuturi semantice: cel al expresiei în utilizarea sa metaforică şi cel al contextului literar ocurent[1]. Metafora nu mai are funcţie pur ornamentală, ci semnificantă şi cognitivă.

În argou, este evident rolul expresiv al acestui trop care, în cele mai multe situaţii, se lexicalizează prin utilizări repetate putându-se înscrie în categoria catacrezelor. Mecanismul constă în transferul semantic de la un termen aparţinând unei *zone metaforizate*[2] specifice unei anumite categorii de vorbitori către o *zonă metaforizantă* extrem de diversă.

Metafora din argou – ca şi cea din limbajul popular – este de tipul implicaţiei (metaforă *in absentia* sau *implicită*), fiind realizată prin înlocuirea termenului metaforizat cu cel metaforic. Cele mai frecvente sunt metaforele nominale şi cele verbale, care nu se reduc la un termen unic, ci constau, în multe cazuri, din sintagme, locuţiuni, expresii (Stoichiţoiu-Ichim 2001: 135).

2.2. *Metafora nominală*

Datorită valenţelor sale expresive deosebite, metafora nominală este cel mai frecvent întâlnită în lexicul argotic. Creativitatea lingvistică specifică utilizatorilor acestui tip de limbaj preferă asocierile şi asemănările cu obiecte, înţelese în sens larg, care aparţin concretului. Astfel, câmpurile semantice în care se organizează cel mai adesea metaforele argotice aparţin vegetalului, vieţuitoarelor, relaţiilor umane, fenomenelor naturii[3]. O categorie aparte o pot constitui metaforele specifice argoului adolescenţilor şi tinerilor, în general, rezultate ale influenţei limbilor străine (cu precădere, engleză şi franceză) şi care aparţin domeniului informaticii şi al noilor tehnologii.

2.2.1. *Universul vegetal*

Una dintre sursele de inspiraţie la îndemână pentru argotizanţii aparţinând diferitelor categorii de vârstă o constituie universul plantelor. Diversitatea sinonimiei metaforice atrage

---

[1] În principiu, este vorba despre concepţia interactivă a lui I. A. Richard dezvoltată de M. Black (NDESL: 587).

[2] Vezi Zafiu (2010 : 56).

[3] ,,La valoarea afectivă propriu-zisă, caracteristică metaforei argotice, se adaugă efectele naturale, rezultate când impresiile decurg direct din semnificaţia termenului şi fenomenul numit *efecte prin evocare*, propriu termenilor care prin ei înşişi suscită reacţii şi sentimente ce sugerează o anumită formă de viaţă şi de activitate, o anumită ambianţă" (Baciu-Got 2008: 152).

BDD-V929 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:50:06 UTC)

după sine schimbarea câmpului semantic, dar în anumite situaţii – cum este cea reprezentată de numele părţilor corpului omenesc – se poate observa preferinţa argotizanţilor pentru anumite câmpuri semantice, precum cel al vegetalului sau al alimentarului. Referitor la acestea, Rodica Zafiu (2010) vorbeşte despre *derivarea sinonimică*; noţiunea a circulat şi sub denumirea *derivaţie sinonimică* la alţi autori, cum ar fi Iorgu Iordan sau Al. Vasiliu (Zafiu 2010: 62).

> Un termen devenit argotic, cu sensul modificat prin metaforă sau metonimie, poate fi înlocuit (mai ales când este cuprins într-o expresie) cu sinonime ale sensului de bază, care ajung astfel să stabilească procese metaforice similare sau /şi să intre în aceeaşi construcţie. (...) De obicei, nu este vorba despre sinonime propriu-zise, ci de cuvinte din aceeaşi sferă semantică sau care au în comun trăsăturile pe care se bazează metaforizarea (Zafiu 2010 : 62).

În cadrul conversaţiilor nonformale, adolescenţii de azi încă mai folosesc termeni argotici mai vechi, care au pătruns în mare măsură şi în registrul familiar, adesea ca apelative umoristice: ,,abdomen proeminent" – *pepene* (DALI), ,,cap" – *bostan, dovleac, gulie, tărtăcuţă* (DAEF), ,,om prost" – *păstârnac* (www.123urban.ro), *gulie, pătlăgea* (DALI), ,,organ genital masculin" – *banană, castravete, morcov, praz, sparanghel, roşcovă, trandafir* (DAEF), ,,organ genital feminin" – *corcoduşă, crin, crizantemă, gheb, fagure, floarea-soarelui, ghiocel, muşeţel, păstaie, smochină, zambilică* (DAEF). În cazul grupurilor de infractori sau de consumatori de droguri, aspectul criptic devine pregnant inclusiv când se creează legături de asemănare între diferite obiecte şi universul vegetal. În dicţionarele de argou româneşti apar astfel de exemple uneori surprinzătoare: ,,droguri" – *iarbă, mărar* (DAEF), *piperaş, verdeaţă 77* (DALI), ,,yală" – *pară* sau *portocală* (DALI), în argoul spărgătorilor de locuinţe.

2.2.2. *Universul vieţuitoarelor*

În registrul familiar-argotic, sunt frecvente analogiile între universul uman şi cel diferitelor vieţuitoare (insecte, păsări, peşti, mamifere). Astfel, devin subiect al ironiei, în special, trăsăturile comportamentale ale oamenilor prin asociere cu cele ale necuvântătoarelor. Metaforele animaliere sunt folosite depreciati şi chiar injurios la adresa unor defecte omeneşti. Funcţiile unor astfel de creaţii lexicale sunt mai degrabă simbolice, chiar dacă sunt consecinţe ale unor analogii simple, stabilite cu universul imediat al insectelor, păsărilor şi animalelor.

În această zonă, limbajul argotic este dificil de distins de limbajul popular în care, de asemenea, printre cele mai dispreţuite ,,metehne" se află prostia, incapacitatea de a păstra un secret, prostituţia. ,,Bestiarul" argotic este suficient de bogat şi susţine aspectul argoului de limbaj deosebit de expresiv şi inovator: *caracudă* – ,,1. individ naiv, credul, uşor de păcălit. 2. hoţ de mărunţişuri. 3. prostituată beţivă şi urâtă" (DALR), *castor* – ,,informator, denunţător" (DALR), *focă* – ,,prostituată" (DALR), *guvid* – ,,om prost", *guguştiuc* – ,,poliţist", *sticlete, guşter* – ,,1. persoană naivă, uşor influenţabilă. 2. grănicer" (DALR), ,,fraier, papagal" (www. 123urban.ro), *iepure* – ,,1. elev chiulangiu. 2. student care face blatul la cantină" (DALR), *lipitoare* – ,,femeie de moravuri uşoare" (DALR), *jaguar* – 1. şef. 2. jandarm. (DAEF), *molie* – ,,1. consoartă. 2. persoană în vârstă. 3. persoană leneşă şi profitoare" (DALR), *papagal* – persoană care poate fi păcălită, fraier, naiv, credul, prost" (DALR), *pinguin glazurat* – ,,om foarte prost", *şobolan* – ,,persoană duplicitară" (DALI), *veveriţă* – ,,prostituată" (DALI).

Multe dintre aceste metafore argotice inspirate de universul animalier sunt preluate de

BDD-V929 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:50:06 UTC)

către presă unde sunt folosite cu o frecvenţă atât de mare, încât se poate discuta despre *clişee publicistice* ce se dezvoltă spontan în adevărate serii metaforice[1].

2.2.3. *Universul alimentar*

Asemănări dintre diferite obiecte sau acte ce exprimă violenţa sau trivialitatea trimit spre metafore inspirate din domeniul culinar sau alimentar : *bulion/ ketch-up* – ,,sânge (mai ales în expr. *a-i da bulionul pe nas*)" (DALI), *cozonac* – ,,avere, bani mulţi" (DALI), *covrig* – ,,monede de metal" (DALI), dar şi ,,organ sexual masculuin", *maioneză* – „pericol, primejdie" (DAEF), *şniţel /sandwich* în expresii: *a face pe cineva şniţel/sandwich* – ,,a stârpi în bătaie", *chiftea* – ,,prostituată", *sticksuri* – ,,picioare subţiri", *savarină* – ,,vagin, organ sexual femini", *shaorma* – ,,act sexual".

2.2.4. *Universul tehnic*

Universul tehnic poate integra o serie de alte câmpuri semantice corespunzătoare preocupărilor tinerilor de astăzi (utilizarea calculatorului, a internetului, a telecomunicaţiilor, automobilismul etc.). Deplasarea sensului se face în aceste situaţii spre zone care în mod tradiţional nu admiteau sensuri conotative. Termenii neologici sau cei proveniţi din limbajele tehnice – în cele mai multe cazuri preluaţi treptat de vocabularul fundamental – devin mărci ale expresivităţii limbajului adolescentin[2].

- *Airbaguri* – ,,sâni". Termenul este preluat cu sensul metaforic din argoul englezesc[3] unde denumeşte, în plus, ,,implanturile cu silicon" care au stat la baza asocierii dintre pernele de aer folosite ca sistem de protecţie şi atenuare a şocurilor resimţite în cazul unui eventual accident. În argoul românesc, sunt folosite o serie de alţi termeni metaforici specifici imaginarului lingvistic masculin*: amortizoare, balcoane, baloane, bidoane, bordaj, boxe, bretele, denivelări tectonice, piersici* (DAEF)[4] pentru a denumi aceeaşi parte a corpului feminin[5].

(1) *Ce înseamnă o tipă bună? Corp bine proporţionat,* ***airbaguri*** *îndrăzneţe, păr frumos, ochi frumoşi şi trăsăturile feţei frumoase*. (forum. softpedia.com)

- *Rachetă* – ,,femeie slabă". Este de remarcat faptul că termenul se foloseşte cu acelaşi sens conotativ şi în franceză[6].

---

[1] ,,Una dintre seriile foarte frecvente în retorica jurnalistică actuală este cea a metaforelor animaliere. În lista principalelor animale invocate în ultimii ani par să intre mai ales *rechinii, caracatiţa, dinozaurii, hienele* – şi, cu o frecvenţă ceva mai redusă, *cameleonul, lupii, lipitorile, păianjenul, şarpele, şobolanii, cobaii"* (Zafiu 2001: 57).

[2] ,,Dacă urmărim sursele metaforelor din argou, vom constata că româna, ca şi franceza sau engleza, selectează termenii respectivi cu precădere din vocabularul referitor la natură, tehnică, hrană" (Stoichiţoiu-Ichim 2001: 137).

[3] ,,Airbags- beautiful, round, firm tits" (www.urbandictionary.com).

[4] Rodica Zafiu consideră că ,,metafora *airbaguri*, pentru sâni, e o actualizare glumeaţă a mai vechii metafore *baloane*" (Zafiu 2010 : 63).

[5] Pentru alte părţi ale corpului feminin sunt folosiţi, de asemenea, termeni din domeniul automobilistic: *baterii, portbagaj, şasiu* – ,,fese", *parbriz* – ,,1. faţă. 2. ochi.", caroserie – ,,corp".

[6] Vezi Goudailler (1996: 122).

BDD-V929 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:50:06 UTC)

(2) *Bă, mie nu-mi place să mă uit după **rachete** din astea cu forme aerodinamice, prefer tipele cu forme adevărate, frate!**

- *Hardul* – ,,capul, mintea". Termenul nu este încă înregistrat în dicţionarele de argou româneşti, dar circulă frecvent în conversaţiile şcolarilor şi chiar ale adulţilor familiarizaţi cu terminologia IT.

(3) *Eu cred că ăsta are probleme rău de tot cu **hardul** dacă face în halul ăsta.**

(4) *Femeile nu au **hardul** necesar pentru un soft atât de mare, dar au legături neuronale mai multe între cele două emisfere, aşadar procesor mai mare (INTUIŢIA, ele aşa denumesc procesul acesta)… Dar, ce să faci cu procesorul, fără un soft mai puţin supus erorii ??* (www.cronici.tv)

2.3. *Metaforele adjectivale*

Metaforele adjectivale au ca referinţă, în cele mai multe situaţii, manifestări ale fiinţelor sau obiectelor. În general, sunt determinanţi ai substantivelor care denumesc trăsăturile umane ce pot fi definite în termenii antonimiei [+/- frumos], [+/-inteligent], [+/-valoros].

2.3.1. *Adjective calificative*

Adjectivele calificative primare care capătă sensuri conotative sunt de cele mai multe ori superlative provenite din adjective sau substantive aparţinând limbii comune. În aceste situaţii, schimbările de sens – mijlocul predilect de îmbogăţire al argourilor româneşti – ~~fiind~~ sunt însoţite de schimbarea comportamentului gramatical (Zafiu 2001: 219).

- *Beton* – ,,solid, indestructibil. 2. (în fotbal, despre apărare) impenetrabil. 3. formidabil, excelent." (DAEF). Adjectivul utilizat şi ca adverb se pare că urmează modele prezente în limba populară şi dezvoltate în special în registrul familiar-argotic, în exemple ca: „tipă beton / *trăsnet*".

(5) *Şi trecea pe stradă o tipă **beto**n, înţelegi*...*

- *Marfă* – adjectiv invariabil ,,foarte bun, de calitate superioară" (DAEF). Păstrează modelul gramatical întâlnit şi în exemplul anterior şi se pare că a fost anticipat de folosirea unui alt substantiv cu valoare adjectivală de superlativ, *meserie*, ,,concurat de un adjectiv variabil din aceeaşi familie lexicală, *meseriaş,-ă* " (Zafiu 2001: 219).

(6) *Am ascultat şi eu aseară o **melodie marfă,** dar nu ştiu cum se numeşte, am reţinut câteva versuri*…(www. forum.fanclub.ro)

- *Tătic* – substantiv utilizat cu valoare adjectivală superlativă, neconsemnat în dicţionarele de argou. Termenul este folosit de către tineri pentru a exprima conotaţii pozitive în cadrul conversaţiilor între locutori de gen masculin ca şi sintagma ,,tatăl lor", construită, probabil, pe baza analogiei semantice cu expresii superlative din registrul popular-familiar: ,,mama cozonacilor", ,,regina manelelor".

(7) *Ce să facă, mă?! Nu mă ia nimeni la Counter Strike, sunt **tătic**, băăă! **
(8) *Florin Salam este cel mai tare din România... a spart toate topurile, iar la capitolul live nu-l întrece nimeni... ăsta **e tăticu' lor !*** (www. muzica9.ro)

BDD-V929 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:50:06 UTC)

2.3.2. *Adjective participiale*

Adjectivele participiale folosite în argoul tinerilor au la origine sensul metaforic al verbelor de la care provin exprimând cel mai adesea defecte umane, în enunţuri depreciative, sau chiar calităţi:

- *Bazat* – „bogat, înstărit, prosper" (DAEF), iar în limbajul actual al adolescenţilor „profesionist; de calitate; (despre un lucru făcut) ca lumea; (despre o persoană) bine pregătită" (www. 123 urban.ro), provenind din sintagma argotică *a avea la bază.* (Elevii, dacă vor să spună că sunt bine pregătiţi, folosesc adesea expresia *a avea la bază*; *am la bază* – „ştiu, am învăţat" (DCR2) sau verbul *a se baza* – „A (se) sprijini, a (se) întemeia pe ceva. ♦ Refl. A avea încredere în sprijinul cuiva, a se lăsa în nădejdea cuiva; a se bizui" (DEX)).
  Folosit ca adjectiv participial, prezintă conotaţii metaforice diferite[1].

(9) *Cristea e băiat **bazat ,** toate fetele îl plac...* (www. sport.ro)

Anumite adjective participiale, ca *dus, distrus, terminat*, sunt folosite ca superlative conotate negativ.

- *Coafat* – „bătut, tras de păr" (DALR). Sub aspect funcţional, poate fi considerat o antifrază ca şi termenul *machiat* (DALI). Ambele lexeme aparţin aceleiaşi sfere semantice a operaţiunilor de înfrumuseţare. *A machia* ca şi *a coafa* sunt verbe folosite ironic, ca şi adjectivele participiale, prin substituirea sensurilor de bază cu sensuri opuse care denotă mutilarea fizică prin agresiune. Conotaţia metaforică este marcată prin reproducerea în ghilimele atunci când termenul este preluat în presa scrisă cu aceleaşi nuanţe ironice.

(10) ***„Machiat"** de un prieten, Adrian Pescariu a ajuns la spital cu nasul rupt.* (www. acasatv.ro)

- *Descentrată* – „dizarmonioasă, urâtă" este un adjectiv participial neologic folosit numai la feminin, în special de băieţi, pentru a ironiza defectele fizice ale fetelor.

(11) *Cum să ieşi, frate, cu pantalonii ăia pe tine, când eşti aşa de **descentrată**!* *
(12) *Bună rău negresa, bună şi blondina, deşi cam **descentrată**.*(www.zoso.ro/movie-batch-29).

2.4. *Metafore verbale*

Metaforele verbale, mai puţin frecvente în limbajul poetic, au o pondere însemnată în argou datorită puterii lor „de a transpune elementele realităţii imediate în imagini plastice, sugestive" (Stoichiţoiu-Ichim 2001: 135). Acţiunile metaforizate de către argotizanţii tineri din raţiuni criptice sau pur expresive vizează principalele domenii de interes ale acestora: şcoala (chiulul, copiatul) şi interacţiunile umane (cearta, bătaia, dragostea etc.).

2.4.1. *Universul şcolii*

Universul şcolii constituie un domeniu „preferat" atât pentru metaforele substantivale[1],

[1] „*Bazat* implică înţelesurile figurate ale soliditătii, ale cărei temeiuri pot fi diferite: cunoaşterea, averea, puterea etc. *Bazat* e foarte adesea cel care «ştie multe» - «la facultate înainte de un examen, trei studenţi: unul ***bazat***, altul cu un nivel mediu de cunoştinţe şi altul bâtă» (mulder.pluto.ro), «ia zi tu mai departe că văd că ştii, eşti ***bazat***» (forum.softpedia.com), foarte apropiat fiind şi înţelesul de «priceput, competent»: «să ceri puţin... ar zice că nu eşti *bazat* în meseria ta» (cyprusalien.com)" (Zafiu 2006: 8).

BDD-V929 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:50:06 UTC)

cât şi pentru cele verbale.

- *A chiuli* – ,,a absenta" este el însuşi un verb aparţinând registrului familiar-argotic având deja derivate: *chiulău, chiulangiu, chiulangeală, chiulangită*. Verbul provine de la substantivul *chiul* din argoul şcolăresc menţionat de Iorgu Iordan în *Stilistica limbii române*. Savantul român respinge ipoteza originii acestui verb în expresia *a trage chiulul* – calc al sintagmei din franceză *tirer au cul*. Expresiile actuale ale adolescenţilor pentru a denumi absenţa de la ore sunt în general expresii ale indiferenţei faţă de şcoală: *a pleca cu capra la raze; a da cu praf de mers, a-şi băga picioarele în (ea) / ore* / *şcoală* .
- *A copia (la un test / examen).* Deşi în limbajul adolescenţilor este folosit cel mai frecvent verbul *a copia*, entuziasmul datorat reuşitei de a înşela ,,ochiul vigilent" al profesorului determină folosirea unor verbe sau expresii mai mult sau mai puţin vulgare cu sensuri figurate: *a se inspira* (*din caiet / manual / lucrarea colegului*), *a se descurca, a-l face pe prof(esor) la test, a se informa.* În plus, sub influenţa limbii engleze şi a noilor metode de reproducere a documentelor, expresiile cu sensuri conotative: *a trage la xerox, a da / a băga un copy paste din caiet*[2]*, a da un cut* (*când nu se uită profu' / profa*), reprezintă exprimări plastice care au un rol de *signum* social, de apartenenţă la o anumită generaţie, la un anumit grup social.

(13) *Apoi, când vine testul, băgaţi foicica într-un caiet din bancă, o scoateţi la nevoie, [profu /a e la catedră sau în altă parte], copiaţi, daţi foaia şi iar* ***băgaţi copy paste****, next page... etc.* (www. freakz.ro)
(14) *Cel mai simplu e cu caietul pe picioare / în bancă şi dă-i şi* ***trage la xerox****. Desigur, aici e nevoie de tupeu, aşa că aveţi şi alte variante.* (www. freakz.ro)

2.4.2. *Relaţiile interumane*

Relaţiile interumane pot genera la vârsta adolescenţei pasiuni pe care le-am putea grupa în două tipuri de atitudini: pozitive şi negative cărora le sunt asociate acţiuni exprimate de cele mai multe ori prin imagini surprinzătoare. Din categoria atitudinilor pozitive cele mai pregnante sunt cele care au legătură mai mult sau mai puţin cu dragostea. Pentru *a se îndrăgosti* avem, alături de mai vechile sintagme întâlnite şi în registrul popular-familiar, *avea /simţi fluturaşi în / la stomac, a fi în limbă după cineva, a pica cu tronc, a-i trage clopotele cuiva etc*. şi *a avea chimie cu cineva* (www. 123.urban.ro), *a o pune de un sentiment* (DALI), *a i se pune pata pe cineva*[3].

(15) ***Mi s-a pus pata*** *pe un tip şi nu îmi răspunde la mesaje...* (www. elady.ro)

Mult mai frecvente sunt sintagmele care descriu metaforic actul sexual, poate cele mai numeroase, dacă ţinem seama de inventarul întocmit de George Volceanov în DAEF. Specifice argoului adolescenţilor sunt utilizările metaforice ale verbelor *a formata, a injecta, a vaccina* şi sintagmele *a ateriza la un punct fix, a naviga în Dardanele a se da huţa / în bărci, a trage la*

---

[1] Metaforizarea notelor este deja foarte cunoscută şi are ca punct de plecare forma grafică a cifrelor: *baston* – unu; *lebădă* – doi; *cocoşatul – trei*; *scăunelul* – patru; *chinta, ţinta golanului* – cinci; *umflatul, nouă cu coada în sus* – şase; *toporul* – şapte etc. (Iordan 1975: 335).

[2] Expresiile sunt influenţate probabil şi de existenţa în registrul familiar-argotic a sintagmelor adjectivale *tras la indigo, tras la xerox* pentru ,,identic, imitat, copiat perfect" (DALR).

[3] În limbajul familiar-argotic, expresia este folosită cu anumite conotaţii negative: ,,1. a avea o idee fixă; a urmări cu încăpăţânare un scop. **2.** a se enerva; a face o criză de furie / de nervi " (DAEF).

BDD-V929 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:50:06 UTC)

poartă (DALI). Generaţiile actuale preferă imagini inspirate din diferite domenii în care se remarcă utilizarea neologismelor sau a termenilor ştiinţifici: *a verifica uleiul, a administra vitamina P, a composta biletul* (www. 123.urban. ro), *a băga bujia la motor*, a-i schimba ADN-ul*.*

Atitudinile negative ale adolescenţilor sunt mult mai bine reprezentate prin verbe şi expresii verbale. Astfel, „a (se) bate" permite folosirea unor verbe şi expresii cu nuanţe eufemistice: *a aranja (figura / mutra), a blagoslovi, a dichisi, a machia, a mângâia, a năşi, a tatua* . Alături de acestea apar şi sintagme hiperbolizante care exprimă violenţa fizică: *a băga în fabrica de pumni, a face (pe cineva) afiş / ciulama / harachiri / nod de cravată, a umple de borş* (DALI); „a (se) certa" – *a se lua / în beţe / în coarne / în gură beţe / în clanţă cu cineva etc.* (DALI). Anumite verbe şi expresii verbale folosite conotativ pentru *a (se) certa* au o notă de vulgaritate şi obscenitate accentuată: *a pizdui, a lua la draci, a trage un frecuş, a lua pe cineva în şuturi* (DALI).

3. Concluzii

La baza creaţiilor metaforice din argou se află, de cele mai multe ori, analogia, care se face prin utilizarea numelui unui obiect prin numele altuia pe baza unei asemănări. În situaţiile prezentate, avem de a face doar cu metafore *in absentia* sub forma unui termen singular sau chiar a sintagmelor.

În argoul adolescenţilor de azi sunt metaforizate acţiuni, stări, obiecte care au legătură cu lumea proprie acestei categorii de vârstă, delimitată în general de şcoală şi de interacţiunile cu ceilalţi. Referitor la universul şcolii, sunt predominante metaforele nominale care substituie denumiri ale notelor, ale notiţelor după care se copiază (*fiţuici, servite* etc.) şi al acţiunilor care denumesc absenţa de la ore, copiatul la teste. Aceştia sunt termeni ce susţin, în mare parte, caracterul de limbaj secret al argoului adolescenţilor care se remarcă mai puţin prin acest aspect şi mai mult prin caracterul expresiv şi identitar.

Universul relaţiilor umane este reprezentat de metafore depreciative care indică raportarea la celălalt prin denumiri metaforice ce denotă, de cele mai multe ori, dispreţul şi ironia. Trăsăturile comportamentale, în general negative, (prostia, lenea, curvia, indiscreţia, neseriozitatea, laşitatea etc.), înfăţişarea fizică, părţi ale corpului omenesc sunt concretizate cel mai adesea prin metafore nominale inspirate de universul vegetal sau animal.

Analogiile metaforice au la bază imagini din natură (din sfera vegetalului, a vieţuitoarelor) sau inspirate de noile tehnologii.

Din punct de vedere categorial, se poate spune că ponderea cea mai însemnată o deţin metaforele nominale, urmate de cele verbale şi adjectivale.

Diversitatea şi bogăţia acestui trop conduce, în multe situaţii, la serii de sinonime metaforice, aşa cum este cazul pentru cele care denumesc actul sexual. Metaforele argotice specifice tinerilor se deosebesc prin trivialitatea accentuată ce exprimă dorinţa de recunoaştere a procesului de maturizare – în cazul adolescenţilor – şi, deopotrivă, prin tendinţa de ,,mascare" a trivialului cu ajutorul structurilor metaforice de tip eufemism, care au un rol estetic deosebit.

Implicaţiile utilizării sensurilor metaforice sunt, fără îndoială, de natură afectivă şi subiectivă. Ironia şi dispreţul sunt alături de admiraţie şi non-conformism atitudinile care ascund intenţia locutorului care apelează la exprimarea prin intermediul tropilor. La nivel funcţional, multe dintre metafore pot fi antifraze sau eufemisme care denotă aceleaşi atitudini ale vorbitorului marcate afectiv. De asemenea, trebuie subliniat spiritul ludic şi glumeţ al acestor creaţii lexicale.

BDD-V929 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:50:06 UTC)

Din punct de vedere sociolingvistic, este de remarcat că majoritatea metaforelor argotice discutate reprezintă exprimări plastice ale bărbaţilor care ironizează, insultă sau, mai rar, îşi exprimă admiraţia faţă de femei.

Argoul adolescenţilor contribuie la procesul general de înnoire a limbii, prin metaforele sale specifice, rezultate ale unei dinamici interne a limbii prin mutaţiile de sens pe care le presupun, fiind un limbaj cu o deosebită coloratură expresivă.

SURSE ŞI SIGLE

www.123urban.ro
www.9am.ro/
www.forum.fanclub.ro
www.clubmercedes.ro
www.cronici.tv
www.dindragoste.ro/.../
www.freakz.ro
www.jocurifetebarbie.ro/jocuri
www.sport.ro
www.urbandictionary.com

* = exemplu selectat din chestionarele aplicate elevilor unei şcoli din cartierul bucureştean Rahova.

DAEF = Volceanov, George, 2007, *Dicţionar de argou al limbii române*, Bucureşti, Editura Niculescu.

DALR = Croitoru-Bobârniche, Nina, 1996, *Dicţionar de argou al limbii române*, Slobozia, Editura Arnina.

DEX = *Dicţionarul explicativ al limbii române*, 1996, Ediţia a II-a, Bucureşti, Univers Enciclopedic.

DALI = Tandin, Traian, 2009, *Dicţionar al lumii interlope*, Bucureşti, Editura Meditaţii.

DCR2 = Dimitrescu, Florica, 1997, *Dicţionar de cuvinte recente*, Ediţia a doua, Bucureşti, Editura Logos.

NDESL = Ducrot, Oswald, Jean-Marie Schaeffer (eds.), 1995, *Nouveau dictionnaire encyclopédique des sciences du langage*, Éditions du Seuil, Paris.

BIBLIOGRAFIE

Antarella, Tony (2003), „Les « adulescents »" în *Études*, 2003/7, tome 399, p. 37-47.

Baciu-Got, Mioriţa, 2008, *Argoul românesc. Expresivitate şi abatere de la normă*, Bucureşti, Editura Corint.

Calvet, Louis-Jean, 2007, *L'argot*, Paris, PUF.

Coman, Lupu, 1972, „Observaţii asupra argoului studenţesc", în *Limbă şi literatură*, nr . 31, p. 349.

Iordan, Iorgu, 1975, *Stilistica limbii române*, Ediţie definitivă, Bucureşti, Editura Ştiinţifică.

Stoichiţoiu-Ichim, Adriana, 2001, *Vocabularul limbii române actuale. Dinamică, influenţe, creativitate*, Bucureşti, Editura All.

Stoichiţoiu-Ichim, Adriana, 2006, *Creativitate lexicală în româna actuală*, Bucureşti, Editura Universităţii Bucureşti.

Slave, Elena, 1991, *Metafora în limba română*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică.

Zafiu, Rodica, 2001, *Diversitate stilistică în româna actuală*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti

Zafiu, Rodica, 2006, „Bazat" în *România literară*, nr. 21.

Zafiu, Rodica, 2010, *101 cuvinte argotice*, Bucureşti, Editura Humanitas.

BDD-V929 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:50:06 UTC)

A FEW ASPECTS OF THE METAPHORICAL CREATIVITY IN THE TEENSPEAK

(*Abstract*)

The teenspeak is distinguished as a new imaginary language, inspired most often from the virtual universe of the internet or from the language of the new technologies: airbags for „breasts", hard for mind, „brains", soft for „thinking". The metaphors are used with ironical meaning, because of the desire to hide the trivial phrases and idioms (euphemistic idioms) or, simply, because of the unconventional behaviour specific to teenagers (vulgar expressions and obscenities labelled as taboos).

Thus teenage metaphorical creations are easily taken over by the common language due to the expressive special flavour they contain and at the same time they contribute to the process of the language renewal.

BDD-V929 © 2012 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:50:06 UTC)